

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. Če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Luteranska dôba na Slovenskem.

Reformacija na Slovenskem se je začela s kmetsko ustajo l. 1515. Šlo je tedaj in tudi pozneje za odpravo neznosnih bremen, ki so kmeta tiščala. Po $\frac{3}{4}$ dohodkov kmetskega zemljišča so drugi snedli. Tedaj se je klicalo po »stari pravdi«. V prvem članku in gori v tem smo povedali, v kakih gospodarskih razmerah se je tedaj nahajal naš kmet. Ta ustaja je na Kranjskem začela ter se raztegnila do Gradca in do Beljaka. Maja meseca 1515 imeli so kmeti vseh teh dežel v Konjicah na slov. Štajerskem posvetovanje. Tožili so o neznosnih bremenih. »Tlake so se pomnožile tako, da se kmetom še za kosilo ne dá časa.« — Kmeti so v tej ustaji razdirali in požigali grajščine in samostane, morili grajščake, duhovnike in nune. To znači, da je vsa ta družba jednako s kmetom postopala, ter da kmetje niso nosili klobuka pod pazduho pred grajščakom, ne lizali rok katol. duhovnikom. Leta 1525. se zopet kmeti vzdignejo. Zdaj govorijo o »božjem pravu«, po katerem jim ne gre nalagati tolikih bremen in v tej ustaji se naštevajo razna plačila samostanom, duhovnikom zraven robote in desetka. V 12. členih so kmeti svoje tirjatve oznanili. Te so ravno iste, ko one kmetov v nemških krajih in po večjem gospodarskega zadržaja. Zraven zahtevajo tudi novo uredbo vere ter druge duhovnike. Kmetje so malo v gospodarskih stvarih dosegli, pač pa to, da so se začeli meščanski in plemenitaški stanovi v vseh imenovanih deželnih zborih oglašati za spremembo vere in duhovenstva. Reči se tedaj zamore, da je pri nas kmet dal prvi povod, da se je tudi pri nas začelo pometati po zasmetani tedanji katol. cerkvi, če se sploh tako duhovniško življenje, kakor je pri nas bilo, še zamore imenovati versko.

V tem času prihajajo Turki večkrat v Evropo. Slovenski južni kraji so posebno razpostavljeni njihovim ulomom. Nemški cesar in deželni anst. knezi so v hudih zadregah, ker nazadnje jim je že bilo vse jedno, kaj se gledé vere ukrene, ta ali ona vera, da le kaj družega ne gre navskriž. Turki pa niso bili za malo jemati. Na drugi strani se je papež bal, da Turki Avstriji kot državi škodijo ter bal se še bolj, da luteranstvo iz slovenskih krajev seže doli v Italijo, kjer je bil on sam. — Papežem je bilo na tem, da se zajezi ta verska povodenj. Deželni knezi so to vedeli in papeža silili, da jim proti Turkom z denarjem pomaga. Tedanji boji so stali že dosti denarja. V zahvalo za to so de-

želni knezi se ustavljali, kar se je dalo razširjenju luteranstva v slov. krajih. Ali s samim papeževim denarjem in z onim, ki so ga cerkveni bogataši na njegovo povelje morali dati, se ni dalo Turkov odpraviti, treba je bilo plemenitašev in meščanov in njihovih ljudi, ki se na bojišče proti Turkom postavijo ter $\frac{3}{4}$ denarnih sredstev za te boje dajo. Posvetni stanovi, ki so bili brez izjeme luterani, so to zadrego uporabljali v svrhu luteranstva, s katerim so mislili dobiti bogastva katoliške cerkve na Slovenskem v svoje roke. Celih 100 let se vije ta boj mej dež. knezi in plemenitaškimi in meščanskimi stanovi imenovanih 4 slovenskih dežel.

Tedanje deželne zборе slovenskih dežel je visoko ceniti. V njih so možje, kakor jih vsa slovenska zgodovina ne prej, ne potem več ne kaže. Zapisniki sej teh deželnih zborov, ki so nam še ohranjeni, kažejo telesno in duševno jake moče, neustrašene značaje, ki pri vsem rešpektu, ki ga dež. knezu javno kažejo, istemu tudi vse odkritosrčno in mu tudi parkrat nož na vrat nastavijo z odrekovanjem denarnih in vojaških sil proti Turkom, če izvrševanju luteranske vere ne da proste poti. In če jim deželni knez nemilostno in žaljivo odgovori, si kaj takega kar le hitro prepovedó za bodoče. Mej temi plemenitaši pa so bili tudi orjaki, kakor Auerspergi s Turjaka, mej njimi slavni vojskovodja ter junak Herbart, Ahac iz Turna, Lambergi, Scheyrer iz Soteske. Ta slednji je bil posebno dober govornik in diplomat in neustrašen, kakor lev. In na Štajerskem se prikaže jedna najsvetlejših podoboslovenske zgodovine: Janez Ungnad, ki podari tisoče in tisoče svojega premoženja radodarno v pripravo tedaj druzega tiska sv. pisma v slovenskem in — njegove misli segajo čez ves slovenski jug, — v hrvaškem jeziku, in ki ostane Primožu Trubarju do svoje smrti zvesti zaščitnik. Ta Ungnad bil je plemič iz Savinjske doline, kjer je imel v svoji lasti dosti nekdanjega velikega premoženja celjskih grofov. Prvo slovensko tiskarno je po večjem on plačal in on je plačal težavno spravlanje tiskanih slovenskih knjig (v sodih so jih peljali čez Madjarsko) na Slovensko. Kot voditelj v deželnih zborih štajerskih ter v zborih, na katerih so se stanovi vseh štirih dežel zbirali, bil je štajerski grajščak Janez Hoffmann na mestu. Mož je poznal vso situacijo pri dvoru ter vse drugo in je svoje pristaše dobro vodil. V teh deželnih zborih se oglašajo predniki nekaterih še zdaj v naših deželah živečih plemenitaških rodov (Hohenwart, Barbo, Auersperg, Apfaltrern) za reformacijo in vsi so, — tudi Nemci iz Gorenjega Štajerja, — jedini

v tem, da se mora slovenskemu ljudstvu v slovenskem jeziku pridigovati ter mu dati slovenskega berila ter slovenskih šol. V vseh teh zborih so zbirali denar za slovenske knjige, za ustanovljanje šol v mestih na Slovenskem. In v obseg svojih teženj jemali so vsi ti deželni stanovi (izvzemši seveda stanove katoliških prelatov, ki se sčasom niso več udeležili zborov) ves slovenski jug. Tam doli na jugu so le-ti bojevali boje proti Turkom in tam našli, da zamorejo slovenske dežele le močne biti, če so del velikega zjedinenega Jugoslovanstva. Karlovec so ti stanovi začeli kot trdnjavo na svoje stroške zidati. V tem času je bilo politično zjedinenje Jugoslovanov blizo uresničenja; uresničilo bi se morda bilo, če bi bil luteranizem obveljal, ko bi deželni knezi imeli kaj takega pojmovanja. Pa deželni knezi bi morali to pametno misel tudi tedaj uresničiti pomagati, ko so že moč deželnih stanov, plemenitašev bili strli, ter postati absolutni. Bili bi morda to storili z duhovščino katoliške cerkve tako močno zvezani. Protireformacija je pa ločila, kar je bilo slovenskega združenja, kaj-li šele jugoslovenskega. Nad razdeljenimi je jezuitstvo lože zmagalo. Ali prvo hrvaško knjigo dobili so Hrvati le iz rok Primoža Trubarja, Dalmatina ter Jan. Ungnada.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Novo ministristvo. Zadnji dnevi so prinesli nemškimi obstrukcionistom popolno zmago. Za svoje dveletno veleizdajsko ščuvanje so dobili najslabše nagrado. Ministristvo je odstopilo in prišlo je na krmilo prehodno ministristvo z grofom Claryjem, dozdanjim štajerskim namestnikom na čelu. To ministristvo ima nalogo, da razveljavi jezikovne naredbe in da pomore Nemcem do vladanja nad Slovani. Nemeec naj bo gospod, Slovan pa suženj, to je novo načelo. Slovanski poslanci bodo novi vladi delali opozicijo, Čehi pa začno proti njej najsrdečiji boj. Tudi za nas Slovence so prišli težki časi. Bodimo pogumni in brezobzirni.

Državni zbor se skliče na dan 17. oktobra. Še predno se snide, bo vlada razveljavila jezikovne naredbe, v prvi seji pa bo razložila vodilna načela, po katerih hoče urediti jezikovno vprašanje na Češkem in na Moravskem.

Srbija. Ko je naglo sodišče naredilo neškodljive najboljše moče Srbije, obsodivši jih na dolgoletno ječo, kar pomeni gotovo smrt, je tisti lopov, ki vlada Srbijo, tisti razkralj Milan, ki je že stokrat zaslужil vešala, mislil, da bo zdaj v miru

ropal po Srbiji. Ali začelo se mu je marjati pod nogami. Rusija, Francija in Italija so protestovale proti Milanovemu divjanju in upati je, da se jim posreči, to bestijo v človeški obliki pregnati iz Srbije. Milan bi bil moral že davno bežati, ko bi ga ne podpirali njegovi prijatelji na Dunaju in v Pešti. O tem, tako je vsaj pričakovati, se bo še obširno govorilo v delegacijah.

Vojna v Afriki. V južni Afriki se nahaja kmečka republika Transval, ki je mogočni Angleški silno na potu. Angleška bi rada raztegnila svoje gospodstvo od južnega do severnega konca Afrike, a Transval jej to ovira. Zato hoče požreti to kmečko državo in kolca se jej po njej toliko bolj, ker hrani ta dežela neizmerno bogate zaklade zlata v sebi. Angleška je Transvalce toliko časa stiskala, da so ti odbili vse njene zahteve in hočejo z orožjem braniti njeno čast. Boji so se že začeli, dasi vojna še ni napovedana. Kdo bo zmagal, je težko reči, ali vsak pošten človek želi, da bi zmagali za svojo svobodo in neodvisnost boreči se Transvalci.

Domače in razne novice.

Papeževa graja. Pojavi silnega sovraštva proti klerikalstvu in izbruhi ljudske jeze zoper počenje duhovniških hujskačev so dalekovidne voditelje rimske politike navdali z bojznijo, da utegne nastati proti klerikalstvu tako mogočna reakcija, da bi hipoma uničila uspehe polstoletnega delovanja. Pogled na Belgijo, na Francijo in na Španijo jih je prepričal, da je nevarnost velika, in zato so provzročili, da je papež s posebno encikliko izrekel ostro grajo duhovniškimi hujskačem, ki so s svojim divjanjem provzročili, da je celo v čistih in dobrih katoliških pokrajinah nastal mogočen odpor. Papež je svojo encikliko naslovil na francoske škofo, toda pisana je povsem splošno, in se ne ozira čisto nič na posebne francoske razmere. Papež se teh razmer ni dotaknil z nobeno besedo, in poslal bi bil to encikliko prav tako lahko španskim ali slovenskim škofom kakor francoskim. Nas zanima v tej papeževi encikliki samo tisti odstavek, ki je jedro njeno, odstavek, v katerem se bavi papež s takimi duhovniki, kakršni so pri nas na Kranjskem, ki so provzročili sedanje razmere. Opominjajoč duhovščino, da mora biti brezpogojno pokorna svojim škofom, pravi papež v svoji encikliki: Posebno naj se duhovniki spominjajo, da je neizogiben pogoj prave duhovniške vneme in najboljše jamstvo za uspeh njihovega delovanja, v katero jih določa hirarhična pokorščina, čistost in svetost njihovega življenja. Tridentki koncil je klerikom zabičil, da mora vse njihovo delovanje in nehanje biti tako, da se ne bo v njem nikdar pogrješalo resnobe, skromnosti in religioznega značaja in ukazal jim skrbeti, da bo vse njihovo nastopanje vzbujalo spoštovanje. Tisti duhovniki, ki v svojih propovedih govoré tako, da se to ne strinja z duhovniškim dostojanstvom in s svetostjo božje besede, grešé proti predpisom, kakor tisti, ki prisostvujejo ljudskim shodom, kjer nji-

hova navzočnost obuja strasti brezbožnikov in sovražnikov cerkve in njih same izpostavlja najhujšim žalitvam, ne da bi to komu koristilo, pač pa provzroča veliko začudenje, če že ne pohujšanje pobožnih vernikov. Tako je papež pisal francoskim duhovnikom. Ko smo prečitali njegovo pismo, tedaj smo se spomnili starega pregovora: »Bog visoko — car daleko«, in rekli smo si: Kakšno pismo bi sveti Oče šele na Slovensko pisal, ako bi le količkaj vedel, kaj počenjajo razni slovenski duhovniki.

Slovenščina tudi pri koroških sodiščih ravnopravna! Mnogokrat so se morali slovenski časniki baviti s poročili, kako se slovenščina pri raznih sodiščih na Koroškem, dasi v slovenskih krajih, sistematično izključuje. Tožbe, prizivi, vse je doslej le malo pomagalo. Dne 29. avgusta t. l. je bila v Beljaku pravda. Kot tožiteljica je nastopila slovenska stranka po ljubljanskem odvetniku dr. Tavčarju, katerega je v tem slučaju zastopal dr. Kraut. A nemški zastopnik dr. Mayer je ugovarjal slovenski razpravi, sodnik mu je pritrldil, odložil obravnavo in obsodil tožiteljico v stroške! Slovenski zastopnik se je zoper nečuvstvo in samovoljno postopanje beljaškega sodišča seveda pritožil in sicer na deželno sodišče v Celovcu. Le to je pritožbo rešilo, in sicer za nas ugodno. Ukazalo je okrajnemu sodišču beljaškemu, razveljavljajoč le-tega sklep, da ima nemudoma razpisati zopetno razpravo o slovenski tožbi in jo vršiti s tožiteljico v slovenskem jeziku in jo v tem jeziku tudi izvršiti; obenem nalaga nasprotni nemški stranki povračilo vseh stroškov. Zanimivi in velepomembni so razlogi, na katere se pri tem sklicuje deželno sodišče. Izreka se v njih določno, da so razglasi pravosodnega ministrstva z dne 29. oktobra 1850, šte. 14553, z dne 15. marca 1862, šte. 865 in z dne 18. apr. 1882, št. 20.513 ex 1881, s katerimi je priznan slovenski jezik v slovenskem delu Koroške kot navaden jezik v smislu paragr. 13. občnega sodnega reda, in vsled katerih je v slovenskem delu dežele sprejemati slovenske vloge in je tudi reševati v slovenskem jeziku, še vedno v veljavi; izreka se pa tudi, da imamo Slovenci nevsokratno postavno pravico, da razpravljamo na sodiščih v slovenskem delu Koroške v maternem jeziku, ne me neč se za to, ali nas nasprotna stranka ume ali ne. Odločba deželnega sodišča celovškega je za nas velevažna, ker je z njo sedaj s poklicane strani izrecno priznan naš jezik kot jednako praven na vseh sodiščih v slovenskem delu Koroške in je z njo pokopana samovoljna nova praksa nemško-nacionalnega beljaškega sodnika in tudi drugih samolastnih gospodov sodnikov po raznih krajih Koroške. — Na Slovencih je, da se svoje pravice povsodi poslužujejo in jo odločno zahtevajo!

Kmetijska družba kranjska. Nadaljevanje rednega občnega zbora za leto 1898. bode v četrtek, dne 26. oktobra 1899. leta ob polu 9. uri dopoldne v telovadni dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. Spored: Nadaljevanje dnevnega reda prekinjenega občnega zbora z dne 13. julija t. l. in sicer: 4) 5.) in 6.)

Volitev družbenega podpredsednika za prihodnjo triletno dobo; — volitev osmih odbornikov, namesto po družbenih pravilih izstopivših gospodov grofa A. Barbota, grajščaka v Rakovniku, O. pl. Detele, deželnega glavarja in grajščaka, V. Golla, c. kr. višjega gozdarskega svetnika, Iv. Lenarčiča, posestnika in deželnega poslanca na Vrhniki, Fr. Witschla, deželnega stavbenega svetnika, dr. M. pl. Wurzbacha, odvetnika, J. Žirovnika, nadučitelja v Šentvidu, in namestu umrlega gosp. A. Folakovskega, c. kr. veterinarskega koncipista; — volitev dveh računskih preglednikov za triletno dobo, namesto po pravilih odstopivših gg. Karola Žagarja in Frančiška Trillerja, kontrolorja dež. bolnice. 7.) Poročila in predlogi odborovi. 8.) Poročila in predlogi družnic. 9.) Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov. Da se prihrani čas in vzdrži potrební red pri volitvi, se bo vršila volitev podpredsednika, odbornikov in računskih preglednikov skupno, in sicer le z uradno glasovno golico, katero dobi vsak udeleženec občnega zbora z legitimacijo vred pri vstopu v dvorano. Neudom vstop v dvorano ni dovoljen.

Shod zaupnih mož napredne narodne stranke bo dne 25. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v »Narodnem domu« v Ljubljani.

Izpred celjskega sodišča. Te dni so izpustili iz preiskovalnega zapora gospoda Bovho, solicatorja v Celji. Obtožnica se glasi na hudodelstvo težke telesne poškodbe po § 155, al. a kaz. zak. Izvedeli smo pri tem uprav senzacionalna razkritja. Vsakomur so še v spominu dogodki ob bestialičnem napadu na gg. Bega in Bovho. Niso pa poznane neke posebne okolnosti, katere je naša varstvena oblast, mestna policija, in katere so tudi obrekovalni nasprotni listi previdno zamolčali. Pač smo čitali v listih, da je mestni uradnik znani Sonenburg g. Bovhi moral revolver izbiti iz rok z »Lebensretterjem«, pri nas bi se reklo »Todtschlagerjem.« S takim orožjem so bile oborožene podivjane tolpe, ki so čakale na domov gredoče slovenske rodbine, »um sie zu züchtigen!« Revolver je iztrgal iz rok g. Bovhe, katerega so pobili na tla, tukajšnji zdravnik dr. Beck, kateri je na to z ročajem tolkel po Bovhi. V tem pride policaj, zagrabi Bovho ter ga tira v zapor. **Kake tri korake za njima gre dr. Beck, pomeri z revolverjem proti glavi g. Bovhe ter ustrelí. Krogla je zbila klobuk z glave ter g. Bovho na zatilniku ranila.** Bovha, ki je takoj začutil rano, je na magistratu hotel pokazati; a dr. Beck je zakril z roko ranjeno mesto ter dejal, da ni nobene rane. Okolu stoječi pa so mu pritrjali: »jo, jo wir sehen nichts.« Sodna zdravnika sta pozneje konstatovati hotela, da rana ni od revolverjeve krogle, temveč od kakega udarca. No, prestreljeni klobuk ovrgava mnenje teh izvedencev. Gospod Bovha je takoj ob prvem zaslišanju izpovedal o tem dogodku, toda imeli so ga 49 dni zaprtega, a zoper dr. Becka se niti preiskovalno postopanje uvedlo in vendar je poskusil umor! Zapisnik o povedbi Bovhe — je ostal za preiskovalnega sodnika popolnoma brezpomemben skozi tri tedne. Sedaj je vzel stvar v roke drug preiskovalni

sodnik, — a dr. Beck je izginil iz Celja brez duha in sluha baje v Nemčijo. Daljnega komentara z ozirom na razmere ni mogoče pisati.

Domača konjereja. Naša dežela je bogata na prirodnih znamenitostih; toda umno gospodarstvo tudi zamore dvigniti prospeh narodne ekonomije domače. Živinoreja je jeden glavnih pogojev gospodarskega napredka osobito na Gorenjskem. In ravnokar nam je bilježiti, da je gosp. I. C. J u v a n č i č doma vzredil žrebe, katero je z 27 meseci prodal kot izvanredno domačo izrejo c. in kr. erarju za 1000 gld., reci tisoč goldinarjev. Konjerejci, posnemajte ta vzgled in posnemajte s tem narodno ekonomijo. V naši deželi podana so vsa sredstva za to, treba je le dobre volje in gospodarskega razuma.

Nepotrebno bobnanje. Ko bi se bil starotrški kaplan Peter Hauptmann zadovoljil z naznanilom izida svoje tožbe proti g. Žebretu, bi bili molčali o nekaterih zanimivih posameznostih in jih pokrili s plaščem krščanskega usmiljenja. Toda ker hoče imeti Hauptmann škandal, naj ga ima. »Slovenčevo« poročilo o tej obravnavi je skrajno zvičajno. Sodišče nikakor ni tega spoznalo, kar piše »Slovenec«, nego je spoznalo, da Hauptmann ni tak človek, da bi se mu moglo reči lažnjivec. Zlasti dva slučaja, katera je navedel obtoženi, sta obudila začudenje. Prvi slučaj je v zvezi z znano pritožbo nekaterih starotrških rodoljubov na škofa, radi katere je Hauptmann tožil. Tedaj je Hauptmann slovesno zatrjeval, da v konsumnem društvu v Starem trgu ni bil nikdar nihče pijan. Temu nasproti pa stoji izpoved bivšega poslovođe v starotrškem konsumnem društvu. Ta poslovođa, Josip Kozin, je bil dne 22. avgusta t. l. pri c. kr. okrajnem sodišču v Ribnici zaslišan kot priča, in je dobesedno naslednje izpovedal: »V času volitve sem bil jaz v službi konsumnega društva v Starem trgu poleg Loža. Po izvršitvi volitve za krajni šolski svet so prišli volilci v konsumno društvo in so pili skupno. Bilo jih je sigurno 9 oseb. Vino smo jim dajali jaz, deloma moj pomočnik Alojzij Lavrič. Kolikor se spominjam, so ga izpili ti moške 10 dvojk (20 litrov). Med gosti je bil tudi Peter Hauptmann. Bili so vsi ti volilci precej pijani, posebno pa Peter Hauptmann se je zale taval in ga skoraj noge niso več nesti mogle. Skoraj vsaki dan se je v našem društvu pilo pričo g. Petra Hauptmanna, ter so se Hauptmannovi gosti tako napili, da so padali.« — Tako je pred sodiščem pričal bivši poslovođa Hauptmannovega društva. In ta izpoved gotovo jako dobro ilustruje zatrjevanje Petra Hauptmanna, da ni bil nikdar v konsumnem društvu pijan, in da se sploh nihče ni v njegovi navzočnosti opil. Še drastičnejši je drugi slučaj. Ta slučaj je sodišče samo pripoznalo kot jako sumljiv. Hauptmann je bil na sumu, da je sodeloval pri neki denunciaciji, ki so jo nekateri klerikalni kmetje vložili proti učiteljem v Starem trgu. Deželni šolski svet je pustil Hauptmanna uradno vprašati, če kaj ve o tej pritožbi. Hauptmann je izpovedal, da čisto nič ne ve o tej pritožbi, in da ni nanjo čisto nič vplival. Ta Hauptmannova izpoved se je zapisala v zapisnik in Hauptmann je ta zapisnik podpisal. Ko pa je zadeva prišla pred sodišče, so pričé pod prisego izpovedale, da je Hauptmann vendar-le vedel

o tisti pritožbi. Priče so pod prisego izpovedale, da so se kmetje, ki so pritožbo podpisali, sešli z obema kaplanoma in da jim je P. Hauptmann sam prebral pritožbo, o kateri je bil na zapisnik izjavil, da ni o njej čisto nič vedel. Sodišče samo je izreklo, da je ta slučaj jako sumljiv, a vzpričo tacih dejstev je že več kakor čudno, da se upa Peter Hauptmann o svoji »zmagi« tako bobnati, kakor je storil v »Slovencu«.

Za živinorejce. Deželni odbor odajal bo meseca oktobra t. l. bike plemenjake pingavske in tudi sive pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi vrsti pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje za bike je poslati do 15. oktobra t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani, vsaki prošnji pa se mora priložiti znesek 10 gld., kateri zapade, če prosilec noče prevzeti odkazanega mu bika. — Ob priliki premovanja goveje živine v Novem Mestu dne 16., v Logatcu dne 18. in v Lescah dne 19. oktobra nakupoval bo deželni odbor lepe 1½ do 2 leti stare čistokrvne plemenske bike sive in cikaste barve, na kar se živinorejci, ki bi imeli dobrih takih bikov na prodaj, opozarjajo, da jih ob dotičnem času priženo v omejnene kraje.

Nove izkopine. V Šmarjeti pri Beli cerkvi na Dolenjskem, odkril je muzealni uradnik g. Schulz zadnje dni jedno največjih kranjskih gomil in našel v razkritih grobih mnogo dragocenih starin. Mej drugim je našel dve situli bronca, ki pa nista ozaljšani s podobami, nego s centrom okraski, potem čelado od bronca z dvema roboma na vrhu in malim konjičkom spredaj, vsakovrstnih prstanov, sulic, sekir, posod in kacih 300 korald. Kopalo je 14 oseb. Najdene starine pridejo v deželni muzej.

Za vinorejce. Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da naj vsi vinorejci do 10. novembra naznanijo občinskim uradom, koliko potrebujejo ameriških podlag iz državnih trtnic. Kjer pa, kakor v Vipavi, želé trte že v zimskih mesecih, naj naznanijo število do 1. novembra,

Okrajno sodišče v Kobaridu. Uradna »Wiener Zeitung« je v zadnji številki objavila naredbo pravosodnega ministrstva z dne 28. septembra o ustanovitvi okrajnega sodišča v Kobaridu. No, vendar že enkrat!

Lekarna na Vrhniki. Kakor se nam poroča, se je koncesija za novo lekarno na Vrhniki podelila g. Jakobu Hočev arju, magistru farmacije in posestniku v Cerkljah.

Konjska dirka v Šentjerneju se letos radi dežja ni mogla vršiti in se bodo premije, kakor v enakem slučaju pred dvema letoma, porabile prihodnje leto.

Nagrado za rešitev življenja v be-raškem znesku 20 gld. je deželna vlada nakazala Franu Novaku iz Breze v trebanjskem okraju, ki je dne 13. avgusta v Benečiji iz goreče hiše rešil štiri otroke.

Dva medveda se klatita že več dni po vinogradih okolu Kota na Dolenjskem, a doslej se vzlic vsemu prizadevanju ni posrečilo jima priti do živega.

Mlekarsko zadrugo so ustanovili v Zagorju ob Savi.

Nevarnega tatu so ujeli dne 24. m. v Kandiji pri Novem mestu. V Jakšeto-tovo gostilno je prišel sumljiv človek in

nagovarjal natararico, naj kupi od njega uhane in ure. Natararica je opozorila redarja na tujca. Redar je poklical orožniškega stražmojstra g. Berleca, ki je tujca spoznal in ga aretiral. Sumljivi tujec se zove Matija Rogina in je nevaren tat. Bil je že v preiskavi pri okrožnem sodišču v Novem mestu, a je 7. junija l. l., na potu od okrožnega sodišča k okrajnemu sodišču ušel. Pri tatu so našli nekaj denarja, 5 ur, 4 pare uhanov, 5 prstanov, 3 verižice in več drugih reči.

Sumljiv slučaj. Dne 25. septembra našli so posestnika Andreja Dernača iz Vošč v radovljiškem okraju mrtvega v njegovi koči. Ker so se na truplu videle različne poškodbe, so bili Anton Dernač, Matija Prevec in Fran Ažman, s katerimi je umrlí mož tisti dan pijančeval, aretovani, kajti nanje leti sum, da so povzročili Dernačevo smrt.

Velik požar se je primeril dne 29. m. m. v Strmcu pri Postojni. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Zgorelo je 17 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in neka 45 let stara žena, mati dveh otrok. Nesrečnim pogorelcem je ogenj popolnoma vse uničil.

Požig. Dne 2. oktobra je na Glincah zgorel kozolec Franca Štebija. Ogenj je povzročil 500 gld. škode. Na ključarskega pomočnika Josipa Krepevnika iz Glinc leti sum, da je ta ogenj zanetil. Krepevnik je bil aretovan in izročen dež. sodišču.

Samomor. V Dolgi Poljani pri Budanjah se je dne 30. m. m. obesil 66letni oženjeni posestnik Fran Žgavc. Najbrž se mu je bilo zmešalo.

Maščevala se je. Iz Rima poročajo: Pred petimi leti nekako se je omožila v Reggio Calabriji mlada, lepa Rosa Novella z Antonijem Zindatom. Bila sta srečna. Toda ne dolgo. V bitki pri Adui je Antonio padel ter zapustil vdovo z malim otročičem v bedi. Roza je živela tako več let osamljena, dokler ni prišel Francesco Condemi, ki jo je snubil. Condemi je bil Rozin stričnik, a nesimpatičen mož. Radi nekega zločina je prebil več let na gale-rah. Roza ga je torej zavrnila, in ko ni nehal nadlegovati jo, se je preselila celo v drugo mesto. Condemi pa je prišel za njo ter se delal sila zaljubljenega. Rotil in prosil je tako dolgo, da je vdovo Rozo pregovoril, da je šla stanovat k njemu, da se uredi vse potrebno za poroko. Toda minulo je več tednov, a Condemi je s poroko še vedno odlašal. Nakrat pa je izvedela Roza, da ima njen zaročenec že zopet drugo ljubico, s katero se misli — ker je bogata, v kratkem poročiti. To je goljufano vdovo razjarilo do besnosti. Ko je prišel lažnjivi Condemi zopet k njej ter jo prosil ljubezni, mu je zabodla nož v srce ter prebodla na tleh ležeče truplo še 62krat. Potem pa se je šla sama naznanit na sodišče. Porotniki so lepo, prevarjeno vdovo te dni popolnoma oprostili.

Zakon kakor kazni. V Sijamu imajo zakon, ki sili ljudi v ženitev za — kazni. Deve, ki so prekoračile gotovo dobo, ne da bi se bile omožile, se sprejemajo, ako to želijo, v javni imenik neudanih deklet. Sijamski zakonodajalec je določil za neke prestopke prisilno ženitev, in sicer si smejo manjši grešniki izbrati eno teh registriranih nevest, dočim se drugim prestopnikom kar uradoma imenuje bodoča žena. To je seveda v nekaterih slučajih strašna kazni. Včasih pa so baje tudi taki zakoni izvir sreče in zadovoljstva.

Pes izdal morilce. Madjar Gönczy in njegova žena sta v letu 1897. najela v Berlinu nek hram v hiši posestnice Schulze. V ta hram je Gönczy dal nape-ljati peska s pretvezo, da ga rabi za po-

sebne namene. Nekaj časa potem sta madjar in žena umorila in oropala svojo hišno gospodinjo in hčer ter ju zakopala v tisti pesek, na kar sta izginila s svojim psom vred brez sledu. Redarstvo ju je iskalo dolgo časa, ne da bi jima prišlo na sled. Te dni je pa nanese slučaj, da je v mestu Rio de Janeiro v Braziliji spoznal neki gostilničarski strežnik psa, kakor je bil opisan v policijski tiralnici ter ga prijavil oblasti. Oblast je s psom vred zgrabila Gönczy-ja in ga izročila avstro-ogerskemu konzulatu. Madjar je tajil, češ, da on ni Gönczy, toda, ko so mu pokazali psa, je bil v mreži.

Loterijske srečke.

Gradec, 30. septembra.	2, 44, 31, 37, 53.
Lino, 23. septembra.	57, 62, 50, 2, 74.
Brno, 4. oktobra.	19, 82, 77, 2, 46.
Dunaj, 30. septembra.	5, 73, 57, 22, 58.
Trst, 23. septembra.	86, 48, 81, 47, 35.
Praga, 27. septembra.	6, 19, 42, 54, 60.

Tržne cene v Ljubljani

7. oktobra 1899.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, 100 kg	9 20	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	7 20	Surovo maslo, . . .	95
Ječmen, "	6 50	Jajce, jedno . . .	03
Oves, "	6 20	Mleko, liter . . .	04
Ajda, "	9 -	Goveje meso kgr.	60
Proso, "	9 -	Telečje	60
Koruz, "	6 60	Svinjsko " "	70
Krompir, "	2 30	Koštrunovo " "	36
Leča, iktl.	12 -	Piščanec . . .	35
Grah, "	10 -	Golob . . .	20
Fižol, "	9 -	Seno, 100 kilo . . .	-
Maslo, kgr.	1 -	Slama, "	-
Mast, "	70 -	Drva trda, kiftr. . .	-
Špeh svež, "	60 -	" mehka, "	-

Hiša

srednje velikosti na Martinovi cesti se pod ugodnimi pogoji proda.

Ponudbe na upravništvo »Slov. Nar.«

Suhe gobe

fižol, želod, razna žita in druge deželne pridelke kupuje po najvišji ceni
Ivan Majdič v Kranju.

Zahtevajte povsod!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorji, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine pripravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metod“.

Kenjena gospodinja!

Kava družbe sv. Cirila in Metod!

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebračinu** v Ljubljani.

Dobiva se povsod!

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah hiš. šte. 3

v Ljubljani

sprejema in izplačuje večje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % obresti od dne do dne brez odbitka in brez odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice na razpolago. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Postanski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionirana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

KATHREINER-Kneippova sladna kava.

Stara mamica, se meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.